
Pomniki Dawnego Prawa

zeszyt 19

wrzesień 2012

SPIS TREŚCI

Od Redakcji	3
Arkadiusz Dobrzyniecki: IX spotkanie w Dvůr Králové nad Labem w dniach 31 maja – 3 czerwca 2012 r.	4
Paweł Duma: Pozostałości murowanej szubienicy pod miejscowością Modrzewie – dowód ambicji właściciela wsi czy śląski standard?	18
Anna Zięba: Wystawa replik narzędzi kar oraz tortur na zamku w Suchej Beskidzkiej i Żywcu	26
 RELACJE Z TERENU	
• Leszek Róžański: Kamień graniczny spod Kazalnicy, pow. jeleniogórski	42
• Stanisław Zobniów: Kamienne krzyże w Siechnicach	44
• Stanisław Zobniów: Losy krzyża kamiennego w Lewinie Kłodzkim	50
• Daniel Wojtucki: Szubienica w Ołomuńcu – interesująca rekonstrukcja	56
• Stanisław Zobniów: Renowacja krzyża w Lewinie Brzeskim	60
• Ivan Vokáč: Jihočeské pranýře / Południowoczeskie pręgieryze	64
• Ivan Vokáč: Setkání členů Společnosti pro výzkum kamenných křížů v Aši 2012 / Spotkanie stowarzyszenia badaczy kamiennych krzyży w Aš w 2012 r.	74

Od Redakcji

Bogaty program i szczególnie udany przebieg miało wiosenne spotkanie członków SOiBZP. Zorganizowane zostało przez państwa J. J. Babovaków, w ich rodzinnym mieście Dvůr Králové nad Labem. W czasie czterodniowego spotkania uczestnicy mieli okazję, nie tylko do omówienia szeregu istotnych tematów organizacyjnych i programowych, odwiedzenia kilkudziesięciu, często wyjątkowej rangi obiektów w terenie, ale nawet do czynnego uczestnictwa w ustawieniu kamiennego krzyża. Relacja z tych wydarzeń otwiera zeszyt PDP.

Kolejny artykuł prezentuje wyniki badań archeologicznych w okolicy Modrzejowa koło Wlenia, jednoznacznie potwierdzających położenie zlokalizowanej tam szubienicy. Jednak skąpe znaleziska oraz niewystarczające źródła archiwalne rodzą nadal szereg znaków zapytania odnośnie pochodzenia i losów tego obiektu.

Moda na wystawy replik dawnych narzędzi tortur przywędrowała do nas z Europy Zachodniej, gdzie jest ich bardzo wiele. W ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat w Polsce pojawiły się ekspozycje objazdowe, czasowe i stałe wystawy muzealne tego typu obiektów. Zdarzają się wśród nich i oryginalne zabytki. Autorka prezentowanego w numerze tekstu przedstawia dwie stosunkowo nowe prezentacje. Fenomenem jest to, że obie powstały na żywiecczyźnie – obszarze dla którego zachowały się wyjątkowo bogate dane źródłowe, pozwalające znakomicie poznać działanie wymiaru sprawiedliwości. Istotnym walorem artykułu jest podjęcie konfrontacji narzędzi-eksponatów z mogącymi ich dotyczyć przekazami źródłowymi. Otwiera to możliwości weryfikacji jakże częstych współcześnie zafałszowań w odniesieniu do praktyki dawnego prawa, powstałych w wyobraźni licznych autorów w XIX w., następnie jako „atrakcyjne”, spopularyzowanych i umocnionych przez popkulturowe trendy następnego stulecia.

Inną wystawę poświęconą dawnemu wymiarowi sprawiedliwości, tym razem na Morawach, przedstawiono w dziale relacji. Uwagę skupiono na prezentacji rekonstrukcyjnego modelu szubienicy z Ołomuńca, uwypuklając jednocześnie jej bardzo interesujące śląskie paralele. Kolejne relacje omawiają trzy interesujące pręgierze z południowych Czech oraz, na przykładzie konkretnego kamienia granicznego, wątek niejasnego pochodzenia i interpretacji często dzisiaj pojedynczo zachowanych, rozproszonych w terenie tego typu pomników. Ochronie zabytków poświęcone są teksty dotyczące losów obiektów w Lewinie Kłodzkim i Siechnicach oraz renowacji szczególnego, marmurowego krzyża z Lewina Brzeskiego. Zeszyt uzupełnia informacja o 29. już spotkaniu członków Stowarzyszenia Badań Kamiennych Krzyży z Aš w Czechach.

Mariusz Janikowski

Zastępca Prezesa Zarządu

Stowarzyszenia Ochrony i Badań Zabytków Prawa